Lietas Nr. A420342713
Lietas arhīva Nr. AA43-0685-16/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 30.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente K.Krastiņa,
tiesneses L.Vīnkalna un A.Zariņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2013.gada 16.janvāra lēmuma Nr.22.10/L-1562 atcelšanu daļā, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvalde (turpmāk – Pārvalde) no 2012.gada 16.jūlija līdz 15.oktobrim veica /pers. A/ iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) auditu par 2009. un 2010.gadu.

Ar Pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenā nodokļu inspektora 2012.gada 15.oktobra lēmumu Nr.23.12/1217 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) /pers. A/ papildu nomaksai budžetā aprēķināts IIN Ls 10 140,44, soda nauda Ls 3042,13 un nokavējuma nauda Ls 3215,46, kā arī samazināti papildu deklarācijā par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem uzrādītie naudas uzkrājumi uz 2009.gada 1.janvāri par Ls 73 220, uz 2009.gada 31.decembri par Ls 43 885 un uz 2010.gada 31.decembri par Ls 15 544.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, /pers. A/ to apstrīdēja.

[2] Ar VID ģenerāldirektores 2013.gada 16.janvāra lēmumu Nr.22.10/L-1562 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķināto IIN par 2009.gadu Ls 4791,41 un nokavējuma naudu Ls 1966,87, IIN par 2010.gadu Ls 5003,21, nokavējuma naudu Ls 1135,73 un IIN soda naudu Ls 1469,19, kā arī par deklarēto skaidras naudas uzkrājumu samazināšanu uz 2009.gada 1.janvāri par Ls 73 220, uz 2010.gada 1.janvāri par Ls 43 885 un uz 2010.gada 31.decembri par Ls 15 544.

Lēmumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Pārvalde pamatoti secināja, ka ir apstrīdama /pers. A/ deklarēto aizdevumu faktiskā esamība, jo /pers. A/ parādsaistības neatbilst viņa deklarētajiem ienākumiem un nav konstatējami līdzekļu avoti, kurus viņš varētu izlietot aizņēmumu atdošanai, kā arī nav saprotams aizņēmumu mērķis.

[2.2] Lai atzītu faktu, ka aizdevumu izsniedzēju rīcībā varēja būt naudas līdzekļi aizdevumu izsniegšanai, Pārvaldei bija jāiegūst pierādījumi par šo personu iespējām nopelnīt tik apjomīgus naudas līdzekļus. Tā kā VID rīcībā esošā informācija liecināja, ka aizdevumu izsniedzēju rīcībā nevarēja būt naudas līdzekļi aizdevumu izsniegšanai /pers. A/ papildu deklarācijās norādītajos apmēros, tad Pārvalde pamatoti samazināja viņa deklarētos skaidras naudas uzkrājumu.

[2.3] Tā kā ne audita laikā, ne sūdzības izskatīšanas laikā netika gūts apstiprinājums, ka /pers. A/ atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" nosacījumiem ir guvis ar nodokli neapliekamus ienākumus, tad Pārvalde pamatoti secināja, ka /pers. A/ 2009.gadā ir saņēmis ienākumus Ls 1558,56 (no /pers. B/ Ls 43,56, /pers. C/ Ls 280, /pers. D/ Ls 80, /pers. E/ Ls 150, /pers. F/ Ls 70, /pers. G/ Ls 700, /pers. H/ Ls 30, /pers. I/ Ls 55 un /pers. J/ Ls 150) un 2010.gadā Ls 972 (no /pers. H/ Ls 70, /pers. K/ Ls 15, /pers. L/ Ls 300, /pers. M/ Ls 500 un /pers. J/ Ls 150) apmērā, kas saskaņā ar likuma „Par iedzīvotaju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 12.punktu (*redakcijā, kas spēkā līdz 2009.gada 31.decembrim*) un 8.panta trešās daļas 21.punktu (*redakcijā, kas spēkā no 2010.gada 1.janvāra*) ir apliekami ar IIN.

[3] 2013.gada 27.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. A/ pieteikums par Lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums daļā.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs apstrīdēja Sākotnējo lēmumu pilnā apjomā, savukārt VID, Lēmumā skatot jautājumu tikai par strīdu par nodokļu maksātāja norādīto no fiziskajām personām saņemto aizņēmumu neatzīšanu un skaidras naudas uzkrājumu samazināšanu, pieteicēja ieskatā ierobežo viņa tiesības.

[3.2] VID selektīvi izvēlējies aizdevumus, kurus atzīt, bet uzrādījis visus pieteicēja pārskaitījumus no bankas kontiem. Lai gan auditā ir norādīta izdevuma metode un pēc tādas arī veikts aprēķins, tomēr, izvērtējot auditā norādīto informāciju kopumā, ir secināms, ka VID ir ņēmis vērā nevis neapliekamos ienākumus no aizņēmumiem, bet tikai no pieteicēja bankas

konta izskaitīto aizdevumu atgriešanu. Piemērojot izdevumu metodi, ir jāņem vērā ne tikai no bankas konta izskaitītā nauda, bet arī personas uzrādītie skaidrās naudas ieņēmumi.

[3.3] Apstāklis, ka personas, kuras ir veikušas naudas aizdevumus pieteicējam, nav deklarējušas ieņēmumus un, iespējams, šīm personām ir bijuši slēpti ienākumi, nevar uzlikt par pienākumu citai personai pierādīt, ka nauda, ko šīs personas ir aizdevušas, ir iegūta legāli un nodokļi par to ir samaksāti. Ja fiziska persona ir saņēmusi aizdevumu no citas fiziskas personas un tā nav zinājusi, ka aizdotā nauda nav iegūta legāli vai tā nav uzrādīta deklarācijā, personai nevar tikt liegtas tiesības uzrādīt naudu pie ienākumiem, naudu saņemot, un pie izdevumiem, naudu atdodot.

[3.4] Apstāklis, kāpēc pieteicējs ir aizņēmies tik lielu naudas summu no fiziskām personām, ir izskaidrojams ar ekonomisko situāciju valstī un lielajām kredītsaistībām pret banku.

[3.5] Pieteicējs ir iesniedzis visus nepieciešamos pierādījumus un aicinājis savus darījuma partnerus sniegt ziņas VID, lai pieņemtais lēmums būtu taisnīgs un pamatots. Apstāklis, ka atsevišķu personu paskaidrojumi nav iesniegti VID pieņemamā formā, nevar būt par pamatu, lai šos pierādījumus nepieņemtu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Ar Lēmumu pieteicējam papildu nomaksai budžetā aprēķināts IIN par 2009.gadu Ls 4791,41 un nokavējuma nauda Ls 1966,87, IIN par 2010.gadu Ls 5003,21, nokavējuma nauda Ls 1135,73 un IIN soda nauda Ls 1469,19, kā arī samazināti deklarētie skaidras naudas uzkrājumi uz 2009.gada 1.janvāri par Ls 73 220, uz 2010.gada 1.janvāri par Ls 43 885 un uz 2010.gada 31.decembri par Ls 15 544.

Tiesa konstatēja, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicēja paskaidrojumi un iesniegtie pierādījumi par gūtajiem ienākumiem apliecina viņa naudas līdzekļu ieguves avotus, un konkrēti – par to, vai VID pamatoti nav atzinis pieteicēja deklarētās skaidras naudas uzkrājumu apmēru un noteicis papildu maksājamo IIN.

[4.2] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmo daļu nodokļu administrācija pēc nodokļu revīzijas (audita) nosaka vai precizē nodokļu un informatīvo deklarāciju sastāvdaļās norādāmās summas, apliekamos ienākumus (zaudējumus), nodokļu (nodevu) aprēķinus atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem, uzliek soda naudu triju gadu laikā pēc normatīvajos aktos noteiktā maksāšanas termiņa.

Savukārt saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantu gadījumā, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs.

No minētās tiesību normas izriet nodokļu maksātāja pienākums iesniegt pierādījumus par skaidras naudas uzkrājumu veidošanos vai vismaz norādīt ticamu pamatojumu un apstākļus, kādos tas veidojies, kurus VID varētu pārbaudīt (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2006.gada 13.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-231/2006 11.3.punktu, 2010.gada 19.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-226/2010 10.punktu, 2010.gada 26.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-286/10 11.punktu*).

Pierādījumu nodrošināšanas nasta lielā mērā gulstas uz nodokļu maksātāju. Jo nodokļu administrēšana primāri balstās uz faktiem, ko persona iesniedz, un kurus apstiprina personas nodrošinātie pierādījumi. Tikai personai ir zināms tieši, kur, kādā veidā un apmērā naudas līdzekļi ir gūti, kas ir izcelsmes avots un kas to pierāda. Personai ir jāspēj saprātīgi un ticami pamatot naudas izcelsmi, tostarp iesniedzot to apliecinošus pierādījumus.

[4.3] Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta pirmās daļas 3.punktu IIN ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no nodokļa par ienākumiem no saimnieciskās darbības, ja tie nav uzņēmumu ienākuma nodokļa objekts, un nodokļa no citiem ienākuma avotiem.

Likuma 3.panta pirmā daļa nosaka, ka ar nodokli tiek aplikts iekšzemes nodokļa maksātāja taksācijas perioda (kalendārā gada) apliekamo ienākumu apjoms, un šā panta otrā daļa noteic, ka iekšzemes nodokļa maksātāja gada apliekamais ienākums ir viņa gada ienākums, izņemot šā likuma 9.pantā minētos neapliekamos ienākumus, no kura tiek atskaitīti šā likuma 10.pantā noteiktie attaisnotie izdevumi, maksātāja gada neapliekamais minimums un šā likuma 13.pantā noteiktie atvieglojumi.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 7.pants noteic, ka maksātāja gada ienākums ir visa taksācijas perioda (kalendārā gadā) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums. Saskaņā ar šā likuma 8.panta trešās daļas 21.punktu pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā.

No minētajām likuma normām izriet, ja pieteicējs ir saņēmis naudas summas kā aizdevumu, tad IIN par to saņemšanu nav aprēķināms, jo, tiesas ieskatā, aizdevuma saņemšana nav atzīstama par ienākumu, jo aizņēmējam ir pienākums atdot saņemto tādā pašā apmērā. Savukārt gadījumā, ja šīs summas ir atzīstamas par pārējiem ienākumiem likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 21.punkta izpratnē, tad par tām ir aprēķināms IIN.

Tādējādi lietā ir izšķirams strīds par to, vai pieteicēja deklarētie aizdevumi uzskatāmi par aizdevumiem, kā uzskata pieteicējs, vai kā pārējie pieteicēja ienākumi likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 21.punkta izpratnē.

[4.4] VID tiesības pārbaudīt nodokļu maksātāja deklarācijā norādīto datu ticamību un pareizību ir noteiktas likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 21.panta 1.punktā.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta otrā daļa noteic, ja VID rīcībā esošajos pārskatos (paziņojumos) uzrādītie maksātāja ienākumi vai maksātāja iesniegtajā deklarācijā uzrādītais ienākumu apjoms saskaņā ar VID rīcībā esošo

informāciju ir mazāks par viņa izdevumu apjomu, VID nosaka ar nodokli apliekamo ienākumu un nodokļa summu uz aprēķinu pamata atbilstoši maksātāja īpašuma vērtības pieaugumam un VID rīcībā esošajām ziņām par maksātāja darbību (arī maksātāja darījumiem un ieņēmumiem no saimnieciskās darbības).

Tādējādi nodokļu maksājumu apmēra noteikšana uz aprēķinu pamata ir pieļaujama, ja VID rīcībā esošajos pārskatos (paziņojumos) uzrādītie maksātāja ienākumi vai maksātāja iesniegtajā deklarācijā uzrādītais ienākumu apjoms saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju ir mazāks par izdevumu apjomu.

[4.5] IIN papildu deklarācijā par 2009.gadu pieteicējs norādījis uzkrājumus uz 2009.gada 1.janvāri Ls 74 642, no kuriem Ls 73 220 ir skaidras naudas uzkrājumi.

No pieteicēja norādītā izriet, ka Ls 73 220 ir veidojušies no fizisko personu aizdevumiem un aizdevumu atmaksām.

No audita pārskata konstatējams, ka VID par pirmsaudita periodu atzinis pieteicēja ieņēmumus Ls 78 478,13 apmērā, tas ir, saņemtos pārskaitījumus pieteicējam no /pers. N/ Ls 45 000 apmērā, /pers. O/ Ls 9950 apmērā un pārskaitījumus no citām fiziskajām personām Ls 11 757 apmērā.

Pieteicējs papildu deklarācijā uz 2008.gada 1.janvāri deklarēja neatmaksātus no fiziskām personām saņemtus aizņēmumus Ls 47 246,43 apmērā, cita starpā no /pers. P/ Ls 6012, /pers. R/ Ls 3840,61, /pers. S/ Ls 2480, /pers. T/ Ls 10 764,53, /pers. U/ Ls 9843, /pers. V/ Ls 5526,29, /pers. Z/ Ls 1780, /pers. AA/ Ls 7000, kā arī norādīja, ka 2008.gadā saņēma aizņēmumus no /pers. AB/ Ls 9980, /pers. AC/ Ls 500, /pers. AD/ Ls 35, /pers. AE/ Ls 380, /pers. AF/ Ls 200, /pers. AG/ Ls 350, /pers. AH/ Ls 50, /pers. N/ Ls 45 000, /pers. AI/ Ls 27 500 un /pers. O/ Ls 9950.

Tāpat pieteicējs deklarēja 2008.gadā fiziskām personām atmaksātu aizņēmumu summu Ls 21 969,47 un uz 2008.gadā 31.decembri norādīja fiziskām personām neatmaksātu aizņēmumu summu Ls 119 221,96 apmērā.

Tādējādi saskaņā ar pieteicēja norādīto skaidras naudas uzkrājumu avots ir minēto personu izsniegtie aizdevumi, kuri nebija atmaksāti.

No audita pārskata arī secināms, ka VID nav atzinis, ka pieteicējs saņēmis aizdevumu no /pers. P/, /pers. Z/, /pers. S/, /pers. V/, /pers. T/, /pers. U/, /pers. AA/, /pers. AB/ un /pers. AI/, norādot, ka minēto personu rīcībā nevarēja būt tādi finanšu līdzekļi, lai aizdotu pieteicējam summas, ko pieteicējs deklarējis, kā arī atsevišķas no personām strādā pieteicēja uzņēmumā un var būt ieinteresētas lietā.

[4.6] Lietā atrodas starp pieteicēju un aizdevējiem noslēgtie līgumi.

Lai darījuma dokumentu vai mutiski noslēgtu vienošanos atzītu par aizdevuma līgumu, nepieciešams konstatēt, ka aizdevums reāli saņemts tieši no tās personas, kura norādīta, kā arī ka darījuma ekonomiskā būtība atbilst aizdevuma līguma būtībai un aiz aizdevuma līguma nav apslēpts cits darījums. Tas nozīmē, ka tiesai jāpārbauda, vai VID pamatoti secināja, ka ir apstrīdama pieteicēja saņemtā aizdevumā faktiskā esamība.

Tiesa uzskatīja, ka ar aizdevuma līgumu vien nav pietiekami, lai secinātu, ka darījums patiešām ir bijis aizdevums. Tam ir nepieciešami papildus pierādījumi par apstākļiem, kādos darījums ir noslēgts, kā arī darījuma mērķis. Tiesai jākonstatē, ka darījumu ekonomiskā būtība nav cita, jo izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka pieteicējam jau ir lielas kredītsaistības, tomēr pieteicējs tik un tā turpina aizņemties, kā arī turpina izsniegt aizdevumus.

No pieteikumā un tiesas sēdēs sniegtajiem paskaidrojumiem neizriet argumenti nepieciešamībai aizņemties naudas līdzekļus no fiziskajām personām, kā arī nav norādīti konkrēti mērķi, kādiem aizņēmumi nepieciešami.

Turklāt VID norādījis, ka iepriekš minētajām personām – aizdevējām nav konstatējami tādi ienākumi, kas ļautu aizdot pieteicējam.

[4.7] Lietā atrodas starp pieteicēju un /pers. P/ 2007.gada 25.augustā noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 6012 (*lietas II sējuma 166.lapa*).

/pers. P/ 2014.gada 25.jūnija tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka pieteicējam aizdevis Ls 6000 skaidrā naudā. Iepriekš strādājis SIA „Intrex" (*kuras dibinātājs un amatpersona ir pieteicējs*). Aizdotie naudas līdzekļi uzkrāti ilgā laika posmā no deviņdesmitajiem gadiem.

Tiesas ieskatā iepriekš minētie apstākļi nepierāda, ka pieteicējs saņēmis aizdevumu no /pers. P/, jo maz ticams, ka persona, kura veidojusi uzkrājumus ilgstošā laika posmā, tos aizdotu citai personai bez kāda nodrošinājuma un skaidri saprotama mērķa. Bez tam liecinieka liecība vērtējam kritiski, jo liecinieks strādājis pieteicēja uzņēmumā SIA „Intrex", kas nozīmē, ka liecinieks ir bijis pieteicēja pakļautībā.

[4.8] Starp pieteicēju un /pers. S/ 2007.gada 8.janvārī noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 2480 (*lietas II sējuma 169. – 170.lapa*).

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. S/ deklarētie ienākumi 2006.gadā bija Ls 500 (*lietas III sējuma 106.lapa un 170.lapa*), 2007.gadā – Ls 665 (*lietas III sējuma 174.lapa)* un 2008.gadā – Ls 410,57 (*lietas III sējuma 95.lapa un 172.lapa*).

/pers. S/ 2014.gada 10.februāra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka aizdevis pieteicējam naudu, bet nevarēja nosaukt konkrētas summas. Konkrēts aizdevuma mērķis neesot bijis. Šajā periodā ienākumi bijuši no algas un palīdzējusi mamma.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs patiešām saņēmis aizdevumu no /pers. S/, jo tiesas ieskatā ir apšaubāms, ka šīs personas rīcībā bija brīvi naudas līdzekļi aizdevuma izsniegšanai. Uz to norāda /pers. S/ ienākumu līmenis, kā arī liecībā norādītais, ka saņēmis palīdzību no mammas. Tiesas ieskatā, ja persona saņem finansiālu palīdzību no radiniekiem, maz ticams, ka tā izsniegs aizdevumu citai personai ar neskaidru mērķi apmērā, kas vairākkārtīgi pārsniedz tās legālos ienākumus.

[4.9] Starp pieteicēju un /pers. T/ 2006.gada 1.martā noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās

Ls 10 764,53 (*lietas II sējuma 171.lapa*).

/pers. T/ ienākumi 2005.gadā bija Ls 2342,58 (*lietas III sējuma 85.lapa, 88.lapa, 89.lapa un 90.lapa)*, 2006.gadā – Ls 179,34 (*lietas III sējuma 91.lapa un 93.lapa*) 2007.gadā – Ls 1837,28 (*lietas III sējuma 86.lapa un 92.lapa*), 2008.gadā ienākumu nebija (*lietas III sējuma 87.lapa*).

/pers. T/ 2012.gada 18.jūlijā VID paskaidrojis, ka naudas līdzekļu pārskaitījumus no pieteicēja saņēmis saistībā ar 2006.gada 1.marta aizdevuma līgumu (*lietas II sējuma 283.lapa*).

/pers. T/ 2014.gada 14.februāra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka aizdevis pieteicējam apmēram Ls 11 000. Paša ienākumi bijuši apmēram Ls 500 mēnesī. Aizdoto naudas summu veidoja arī aizņēmums no tēva.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs saņēmis aizdevumu no /pers. T/, jo izsniegtā aizdevuma summa vairākkārtīgi pārsniedz viņa gada ienākumus, kas liek šaubīties vai šāda naudas summa bija viņa rīcībā, kā arī maz ticams, ka /pers. T/ aizņēmās naudas līdzekļus no tēva, lai tos nodotu tālāk pieteicējam. Tiesas ieskatā aizdevuma līgumam netipiski ir, ka pieteicējs aizņēmies Ls 10 764,53, nevis apaļu summu veselos latos. Tas tiesai rada aizdomas, ka aiz aizdevuma līguma apslēpts kāds cits darījums un noformētais dokuments neatbilst darījuma ekonomiskajai būtībai.

[4.10] Starp pieteicēju un /pers. V/ 2006.gada 1.augustā noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 5526,29 (*lietas II sējuma 172.lapa*).

/pers. V/ 2012.gada 23.augustā VID sniedzis paskaidrojumu, kurā norādījis, ka aizdevis pieteicējam Ls 5526,29 skaidrā naudā. Naudas līdzekļi bijuši pieejami, jo strādājis par jūrnieku. Pieteicējs 2009.gadā atdevis Ls 2890,22 ar pārskaitījumu un Ls 2136,07 skaidrā naudā, 2010.gadā Ls 1000 skaidrā naudā (*lietas II sējuma 281.lapa*).

/pers. V/ 2014.gada 10.februāra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka aizdevis pieteicējam naudas līdzekļus skaidrā naudā, kas atradušies mātes mājā. Naudas līdzekļi bijuši, jo strādājis par jūrnieku. Pieteicējs lūdzis aizdevumu, lai pabeigtu mājas būvniecību.

Tiesas ieskatā iepriekš minētie pierādījumi nepierāda, ka pieteicējs faktiski saņēmis aizdevumu no /pers. V/, jo nav saprotams, kā lieciniekam izveidojušies skaidras naudas uzkrājumi mātes mājā.

Tiesas ieskatā aizdevuma līgumam netipiski ir, ka pieteicējs aizņēmies Ls 5526,29 nevis apaļu summu veselos latos. Tas tiesai rada aizdomas, ka aiz aizdevuma līguma apslēpts kāds cits darījums un noformētais dokuments neatbilst darījuma ekonomiskajai būtībai.

[4.11] Starp pieteicēju un /pers. U/ 2006.gada 2.janvārī noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 9843 (*lietas II sējuma 173. – 174.lapa*).

/pers. U/ no 2003.gada līdz 2006.gadam nav guvis ienākumus (*lietas III sējuma 76.lapa*), 2007.gadā guvis ienākums Ls 1710 (*lietas III sējuma 79.lapa un 149.lapa*), 2008.gadā – Ls 2000 (*lietas III sējuma 80.lapa un 152.lapa*).

/pers. U/ 2012.gada 17.jūlijā VID sniedzis paskaidrojumu, kurā norādījis, ka 2006.gada 2.janvārī aizdeva pieteicējam Ls 9843 saskaņā ar noslēgto aizdevuma līgumu. 2009. un 2010.gadā no pieteicēja saņemtie līdzekļi saistīti ar aizdevuma atmaksu (*lietas II sējuma 283.lapa*).

/pers. U/ 2014.gada 10.februāra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka aizdevis pieteicējam naudas līdzekļus no personīgajiem iekrājumiem. Aizdevis, jo pieteicējs būvējis māju un vajadzējis naudu. Nauda bijusi, jo pārdevis automašīnu.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs saņēmis aizdevumu no /pers. U/, jo no lietas materiāliem nav konstatējams, ka viņam aizdevuma izsniegšanas laikā bijuši ienākumi. Tiesas ieskatā, maz ticams, ka persona, kurai nav legālu ienākumu, pēc automašīnas pārdošanas saņemto naudu aizdotu citai personai, ja nav konstatējams kāds īpašs mērķis. Iepriekš minētais, pirmkārt, liek šaubīties, vai šāda naudas summa bija /pers. U/ rīcībā, otrkārt, pat ja aizdevuma līguma norādītā summa bija /pers. U/ rīcībā, nav saprotams, kādu mērķu vadīts viņš šo summu aizdotu citai personai, ja viņa pašam šajā laikā nebija ienākumu.

[4.12] Starp pieteicēju un /pers. Z/ 2007.gada 5.jūnijā noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 1780 (*lietas II sējuma 175. – 176.lapa*).

/pers. Z/ ienākumi 2006.gadā bija Ls 1883,35 (*lietas III sējuma 113.lapa*), 2007.gadā Ls 4119,75 (*lietas III sējuma 111. – 112.lapa*), 2008.gadā Ls 6232,89 (*lietas III sējuma 108. – 110.lapa*).

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs patiešām saņēmis aizdevumu no /pers. Z/, jo ir apšaubāms, ka šīs personas rīcībā bija brīvi naudas līdzekļi aizdevuma izsniegšanai. Ņemot vērā, ka /pers. Z/ ienākumi 2006.gadā ir minimāli lielāki par aizdevuma summu, savukārt 2007.gadā ienākumi ir nedaudz lielāki, tiesa neguva pārliecību, ka pie šāda ienākumu apjoma iespējams aizdot līgumā norādīto naudas summu.

[4.13] Starp pieteicēju un /pers. AA/ 2007.gada 5.maijā noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 7000 (*lietas II sējuma 129.lapa*).

/pers. AA/ 2006.gadā guvis ienākumus Ls 5948,37 (*lietas III sējuma 47. – 48.lapa, 52.lapa un 58.lapa*), 2007.gadā – Ls 1393,22 (*lietas III sējuma 49. – 50.lapa, 59.lapa un 63.lapa*) un 2008.gadā – Ls 2858,87 (*lietas III sējuma 64.lapa*).

/pers. AA/ 2014.gada 10.februāra tiesas sēdē liecināja, ka pieteicēju pazīst kopš 2002.gada un esot pieteicējam aizdevis Ls 7000. Paša ienākumi bijuši apmēram Ls 500 mēnesī. Paņēmis kredītu, tāpēc bijusi lieka nauda. Pieteicējam procentus neesot prasījis.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs saņēmis aizdevumu no /pers. AA/, jo izsniegtā aizdevuma summa atzīstama par nesamērīgu viņa ienākumiem, kas liek šaubīties par to, vai šāda naudas summa bija viņa rīcībā, kā arī maz ticams, ka /pers. AA/ aizņēmās naudas līdzekļus (paņēma kredītu), lai tos nodotu tālāk pieteicējam bez jebkādas atlīdzības.

[4.14] Starp pieteicēju un /pers AB/ 2008.gada 20.decembrī noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs aizņēmās Ls 9950 (*lietas II sējuma 124. – 127.lapa*).

L.Ābolas ienākumi 2005.gadā bija Ls 200 (*lietas III sējuma 66.lapa un 127.lapa*), 2006.gadā – Ls 1380 (*lietas III sējuma 67.lapa, 72.lapa un 130.lapa*), 2007.gadā – Ls 5053,91 (*lietas III sējuma 68.lapa, 70.lapa, 73.lapa un 133.lapa*), 2008.gadā – Ls 9229,44 (*lietas III sējuma 69.lapa, 71.lapa, 74. – 75.lapa un 138.lapa*).

2014.gada 10.februāra tiesas sēdē /pers. AB/ liecināja, ka viņas māte 10 gadus strādā Īrijā un sūtīja naudu, tāpēc radās uzkrājumi, kurus varēja aizdot pieteicējam. Aizdevuma izsniegšanas brīdī strādājusi divās vietās un saņēmusi apmēram Ls 650 mēnesī.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs patiešām saņēmis aizdevumu no L.Ābolas, jo tiesas ieskatā ir apšaubāms, ka šīs personas rīcībā bija brīvi naudas līdzekļi aizdevuma izsniegšanai, jo aizdevuma summa, samērojot to ar L.Ābolas ienākumiem 2007. un 2008.gadā, ir ievērojama.

Tāpat maz ticams, ka /pers. AB/ pieteicējam izsniegusi mātes atsūtīto naudu, jo tiesas ieskatā, ja persona saņem finansiālu palīdzību no radiniekiem, maz ticams, ka tā izsniegs šos līdzekļus kā aizdevumu citai personai ar neskaidru mērķi.

[4.15] Pieteicējs deklarējis, ka uz 2008.gada 31.decembri nebija atmaksājis aizdevumu /pers. AI/ Ls 27 500 apmērā (*lietas II sējuma 152.lapa*).

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. AI/ ienākumi 2007.gadā bija Ls 16 537,47 (*lietas III sējuma 22.lapa*), 2008.gadā 28 747,08 (*lietas III sējuma 5. – 12.lapa un 29.lapa*).

/pers. AI/ 2014.gada 28.marta tiesa sēdē liecināja, ka aizdevis pieteicējam privātām vajadzībām Ls 27 500. Nauda aizdota vairākās reizēs un dažādas summas. Pieteicējs aizdevumu ir atmaksājis daļēji.

Tiesas ieskatā iepriekš minētais nepierāda, ka pieteicējs patiešām saņēmis aizdevumu no /pers. AI/, jo ir apšaubāms, ka šīs personas rīcībā bija brīvi naudas līdzekļi aizdevuma izsniegšanai, jo aizdevuma summa, samērojot tos ar /pers. AI/ ienākumiem 2007. un 2008.gadā, ir ievērojama.

[4.16] Tiesa atzina, ka personām, kuras izsniegušas aizdevumus pieteicējam, iespējams, bijuši kādi nereģistrēti ienākumi, par kuriem pieteicējs nezin un nevar pārbaudīt, un no kuriem personas ir varējušas izsniegt aizdevumu. Lietā nav šādu pierādījumu par personu iespējamo prettiesisko rīcību un iespējamā prettiesiska rīcība nevar būt par pamatu šajā lietā izdarīt citus secinājums, pretējus tiem, kas izriet no lietā esošajiem pierādījumiem.

[4.17] Audita pārskatā konstatēts, ka pieteicējs algotā darbā guvis ienākumus: 2005.gadā – Ls 960 apmērā, 2006.gadā – Ls 1480, 2007.gadā – 1838,42, no kā tiesa secināja, ka pieteicēja algotā darbā gūtie ienākumi nav pietiekami, lai veidotu uzkrājumus.

Audita pārskatā konstatēts, ka pieteicēja izdevumi 2008.gada pārsniedza ieņēmumus par Ls 20 201,87, kas nozīmē, ka pieteicēja rīcībā nebija brīvu līdzekļu, ko izmantot uzkrājumu veidošanai.

[4.18] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secināja, ka VID pamatoti konstatēja, ka nav saprotama pieteicēja darījumu ekonomiskā būtība, jo saskaņā ar deklarācijās norādīto informāciju pieteicējs aizņemas apjomīgās naudas summas gan no bankas, gan fiziskām personām un izmanto tās uzkrājumu veidošanai, lai gan tajā pašā laikā VID konstatēja, ka pieteicēja rīcībā nav pietiekošu līdzekļu patēriņa vajadzību segšanai un aizdevumu atmaksai.

Tiesa atzina, ka VID pamatoti secināja, ka ir apstrīdama pieteicēja deklarēto aizdevumu faktiskā esamība, jo parādsaistības neatbilst viņa deklarētajam ienākumu apjomam un citi lietā esošie pierādījumi neapliecina aizdevumu saņemšanu. No tā tiesa secināja, ka VID pamatoti samazināja pieteicēja deklarētos skaidras naudas uzkrājumus uz 2009.gada 1.janvāri par Ls 73 220, uz 2009.gada 31.decembri par Ls 43 885 un uz 2010.gada 31.decembri par Ls 15 544.

[4.19] Pieteicējs papildu deklarācijā par 2009.gadu deklarēja saņemtus aizņēmumus no /pers. AD/ – Ls 280, /pers. AE/ – Ls 28, /pers. AJ/ – Ls 60, Laimas Sermūksles – Ls 124, /pers. AL/ – Ls 50, /pers. AM/ – Ls 270, /pers. AN/ – Ls 1150, /pers. AO/ – Ls 350 un no /pers. AP/ – Ls 150. 2010.gada papildu deklarācijā norādīti saņemti aizņēmumi no /pers. AD/ – Ls 60, /pers. AF/ – Ls 340, /pers. AP/ – Ls 70, /pers. AM/ – Ls 210, /pers. AN/ – Ls 505, /pers. AR/ – Ls 30, /pers. AS/ – Ls 450, /pers. AT/ – Ls 100, /pers. AU/ – Ls 100, /pers. AV/ – Ls 100, /pers. AZ/ – Ls 90, /pers. BA/ – Ls 250, /pers. BB/ – Ls 602, /pers. BC/ – Ls 70, /pers. BD/ – Ls 225 un /pers. BE/ – Ls 100.

Audita pārskatā konstatēts, ka pieteicējs 2009.gadā saņēma naudas līdzekļus no fiziskām personām Ls 17 139,25, kā arī izsniedza Ls 20 492,62 apmērā (*sk. audita pārskata tabulu Nr.12 un Nr.22*). Audita pārskatā konstatēts, ka 2009.gadā pieteicēja kopējie ienākumi ir Ls 19 077,18 un līdzekļu izlietojums ir Ls 39 164,85 un ka slēptais apliekamais ienākums ir Ls 20 087,67 apmērā.

2010.gadā pieteicējs saņēma naudas līdzekļus no fiziskām personām Ls 3114,24 un izsniedza Ls 12 565,24 apmērā.

No Lēmuma izriet, ka VID nav atzinis līdzekļu avotus deklarētos no /pers. AL/, /pers. AN/, /pers. AF/, /pers. AR/, /pers. AT/, /pers. AU/, /pers. AZ/, /pers. BA/, /pers. BC/ un /pers. BD/ saņemtos aizdevumus.

No lietas materiāliem izriet, ka VID iepriekš minētajām personām ir lūdzis sniegt paskaidrojumu par darījumiem ar pieteicēju.

/pers. AL/, /pers. AN/, /pers. AF/, /pers. AR/, /pers. AT/, /pers. AU/, /pers. AZ/, /pers. BA/, /pers. BC/ un /pers. BD/ paskaidrojumu VID nesniedza un darījumus neapliecināja.

Pieteicējs apstrīdēšanas stadijā iesniedzis /pers. AN/, /pers. E/, /pers. AS/, /pers. M/, /pers. L/, /pers. C/, /pers. AT/ un /pers. AK/, /pers. AO/, /pers. BD/, /pers. AF/, /pers. AV/ un /pers. BC/ paskaidrojumus, kuros apstiprināta darījumu veikšana (*lietas II sējuma 300. – 308.lapa*).

/pers. AN/ 2014.gada 6.oktobra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka 2008.gadā aizdevis pieteicējam Ls 1150 un Ls 550 skaidrā naudā mājas būvniecībai un remontam. Aizdevums atdots 2009. un 2010.gadā. Naudu aizdevis

pieteicējam, bet saņēmis atpakaļ no SIA „Intrex".

/pers. AF/ 2014.gada 6.augusta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka 2008.gadā pieteicējam izsniedzis īstermiņa aizdevumus par kopējo summu apmēram Ls 300. Ar pieteicēju regulāri viens otram aizdevuši naudas līdzekļus. Bijis ar pieteicēju kopīgs uzņēmums SIA „Intrex Serviss".

/pers. AT/ 2014.gada 6.oktobra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka 2010.gada sākumā pieteicējam aizdevis Ls 100 un vasarā pieteicējs pārskaitījis naudu atpakaļ. Aizdodot naudu nav ticis noteikts konkrēts termiņš.

/pers. AU/ 2014.gada 6.augusta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka pieteicējs ir meitas vīra draugs. Pieteicējam divas reizes aizdevusi naudu Ls 50, jo pieteicējs vēlējies paballēties, kad bijis atbraucis ciemos 2010.gada vasarā. Nauda atdota, veicot pārskaitījumu uz bankas kontu.

/pers. AE/ 2012.gada 24.jūlijā VID sniegusi paskaidrojumu, kurā norādījusi, ka 2009.gada no pieteicēja saņēma Ls 28 un 2010.gadā Ls 45, un šīs summa saistītas ar pirktajiem pārtikas produktiem kopējam draugu pasākumam (*lietas II sējuma 284.lapa*).

/pers. BB/ VID 2012.gada 10.oktobrī sniedzis paskaidrojumu, ka 2010.gadā saņēmis naudas pārskaitījumu no pieteicēja Ls 544 apmērā, jo bija izsniedzis pieteicējam aizdevumu (*lietas II sējuma 123.lapa*).

/pers. BB/ 2014.gada 26.novembra tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka reiz aizdevis pieteicējam Ls 550 skaidrā naudā. Tajā laikā bija sakrājis naudu Ls 720. Par to ka pieteicējs naudu atdos, galvojis draugs Andris.

Tiesa, izvērtējot sniegtās liecības un paskaidrojumus, secināja, ka tie sniedz vispārīgu informāciju par naudas līdzekļu saņemšanu un nepierāda, ka pieteicējs būtu saņēmis naudas līdzekļus, kas palielinātu tā ienākumu avotus. Papildu deklarācijā vai pieteicēja paskaidrojumā norādītais pats par sevi nav pierādījums tam, ka aizņēmumi vispār ir notikuši vai ka aizdevums patiesi bijis darījums ar šādu nozīmi, kā arī citi lietā esošie pierādījumi to neapstiprina, jo lietā ir pierādījumi par to, ka pieteicējs it kā veicis aizdevumu apmaksu, bet nav ticamu pierādījumu par pašu aizdevumu izsniegšanas faktu.

[4.20] Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 7.pantu maksātāja gada ienākums ir visa taksācijas perioda (kalendārā gada) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums. Saskaņā ar šā likuma 8.panta trešās daļas 12.punktu par pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti ienākumi, kas nav minēti likuma 9.pantā (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009.gada 31.decembrim*). Vēlākā redakcijā minētā likuma 8.panta trešās daļas 21.punkts noteica, ka pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā.

No iepriekš minētajām tiesību normām izriet, ka fiziskai personai, kura guvusi ienākumus, ir jāmaksā IIN, ja lietā nav pierādījumu, ka gūtie ienākumi saskaņā ar likumu atzīti par neapliekamiem ienākumiem.

VID secinājis, ka pieteicējs 2009.gadā saņēmis ienākumus Ls 1558,56 un 2010.gadā – Ls 972, kas apliekami ar IIN.

VID par apliekamiem atzinis saņemtos ienākumus no /pers. B/ – Ls 43,56, /pers. C/ – Ls 280, /pers. D/ – Ls 80, /pers. E/ – Ls 150, /pers. F/ – Ls 70, /pers. G/ – Ls 700, /pers. H/ – Ls 70, /pers. K/ – Ls 15, /pers. L/ – Ls 300, /pers. M/ – Ls 500 un /pers. J/ – Ls 87.

2014.gada 28.marta tiesas sēdē /pers. B/ sniedza liecību, kurā norādīja, ka SIA „Intrex Serviss" viņa māja veicis apkures katla uzstādīšanu. No pieteicēja esot nopircis vienu detaļu Ls 43 vērtībā, veicot pārskaitījumu uz privāto kontu.

/pers. C/ 2012.gada 15.oktobrī VID sniegusi paskaidrojumu, kurā norādījusi, ka 2009.gadā aizņēmusies no pieteicēja Ls 280 skaidrā naudā, bet atdevusi tos ar pārskaitījumu.

/pers. C/ 2014.gada 30.aprīļa tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka pazīst pieteicēju, jo viņa firma ierīkojusi lieciniecei siltumsūkni. Veikusi naudas pārskaitījumus pieteicējam. Pieteicējs par pārskaitīto naudu parasti iegādājies trūkstošās detaļas.

/pers. D/ 2014.gada 30.maija tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka aizņēmies no pieteicēja Ls 80, jo nav varējis norēķināties ar karti sporta veikalā Valmierā. Pēc pāris dienām aizdevums atdots ar pārskaitījumu uz liecinieka bankas kontu.

/pers. E/ 2012.gada 3.oktobra paskaidrojumā norādīja, ka 2009.gadā saņēmusi no pieteicēja naudas pārskaitījumu Ls 150, jo iepriekš bija šo summu aizdevusi.

/pers. F/ 2012.gada 17.jūlijā VID sniedza paskaidrojumu, kurā norādīja, ka 2009.gadā pieteicējam pārskaitīja Ls 70 par apkures katla tehnisko apkopi un sniegtajiem pakalpojumiem (*lietas II sējuma 291.lapa*).

/pers. F/ 2014.gada 28.marta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka ar pieteicēju konsultējusies par apkures katliem un pieteicējs veicis darbus. Pieteicējam pārskaitītā nauda, iespējams, bijusi par gāzes iekšējo tīklu projektu.

/pers. H/ 2014.gada 28.marta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka nekādi darījumi ar pieteicēju neesot bijuši, naudu neesot aizdevis. Pieteicējs pirms pieciem gadiem palīdzējis sagādāt teātra biļetes un par biļetēm veikts pārskaitījums pieteicējam.

/pers. K/ 2014.gada 28.marta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka pieteicēju nepazīst un nevar paskaidrot, kāpēc no viņa konta veikts pārskaitījums pieteicējam.

/pers. M/ 2012.gada 14.oktobrī VID sniegusi paskaidrojumu, kurā norādīja, ka 2010.gada 22.oktobrī veikusi pārskaitījumu pieteicējam Ls 500, jo iepriekš šādu summu aizņēmusies no pieteicēja skaidrā naudā *(lietas 303.lapa)*.

/pers. L/ 2012.gada 14.oktobrī VID sniedzis paskaidrojumu, kurā norādījis, ka 2010.gada 30.septembrī veicis pārskaitījumu pieteicējam Ls 300 apmērā, jo bija no pieteicēja aizņēmies šādu summu skaidrā naudā *(lietas II sējuma 304.lapa)*.

/pers. L/ 2014.gada 28.marta tiesas sēdē sniedz liecību, kurā norādīja, ka ar pieteicēju iepazinies 2008. – 2009.gadā ar būvniecību saistītā izstādē. Aizņēmies naudu no pieteicēja. Aizdevums izsniegts skaidrā naudā, bet atmaksa veikta ar

pārskaitījumu. Aizdevuma atmaksa veikta divos maksājumos – viens no viņa konta, otrs no sievas konta.

/pers. J/ 2014.gada 28.marta tiesas sēdē sniedza liecību, kurā norādīja, ka iepazinies ar pieteicēju 2009.gadā izstādē „Māja un būvniecība". Pieteicējam aizdevis naudu 2009. un 2010.gadā saimniecības un privātām vajadzībām.

No iepriekš minētajiem apstākļiem tiesa secina, ka daļā gadījumu liecinieku liecību skaidri norādīts tas, ka pārskaitījums pieteicējam veikts saistībā ar tā saimniecisko darbību, tātad gūtais ienākums ir apliekams ar IIN. Savukārt arī attiecībā uz no pārējām personām gūtajiem ienākumiem, tiesa nekonstatē ticamus pierādījumus, kuri jānodrošina pieteicējam, ka gūtais ienākums patiešām nav saistīts ar pieteicēja profesionālo darbību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secināja, ka VID pamatoti noteica, ka šie ienākumi apliekami ar IIN.

[4.21] Pieteicējs norāda, ka būtībā VID, nosakot slēpto ienākumu apmēru, ir izmantojis banku kontu kustība metodi, nevis izdevumu metodi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2000.gada 26.septemba noteikumu Nr.331 „Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka fizisko personu apliekamo ienākumu" (turpmāk – Noteikumi Nr.331) 17.2 un 17.3.apakšpunktiem VID ienākuma aprēķinā cita starpā izmanto banku kontu kustības metodi, ar kuru maksātāja apliekamais ienākums tiek aprēķināts, pamatojoties uz kredītiestāžu sniegto informāciju par naudas līdzekļu kustību maksātāja kontos kredītiestādēs vai izdevumu metodi, ar kuru maksātāja apliekamais ienākums tiek aprēķināts kā kopējo izdevumu īpašumu iegādei, saimnieciskās darbības, kā arī personas dzīvesveida nodrošināšanai un maksātāja deklarēto ienākumu starpība.

Tiesas ieskatā VID pamatoti un atbilstoši ir piemērojis izdevumu metodi. Apstāklis, ka pieteicēja darījumu identificēšanai izmantotas arī ziņas no kredītiestādes konta, nenozīmē, ka ir piemērota banku kontu kustības metode.

[4.22] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secināja, ka VID pamatoti neatzina pieteicēja norādītos līdzekļu avotus, kā arī pamatoti konstatēja apliekamos ienākumus.

[4.23] Tiesa, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmo daļu, 29.panta otro daļu, 32.panta pirmo, otro, piekto un septīto daļu un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 19.panta pirmās daļas otro un trešo daļu, secināja, ka VID pamatoti noteica pieteicējam budžetā maksājamo IIN un pamatoti aprēķināja arī soda naudu un nokavējuma naudu Lēmumā noteiktajā apmērā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[5] Pieteicējs par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Pieteicēja deklarētie aizdevumi ir aizdevumi, nevis pārējie ienākumi likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 21.punkta izpratnē.

Pieteicējs savu iespēju robežās sniedzis visu informāciju un pierādījumus, kas pamato, ka skaidras naudas uzkrājumu avoti ir norādīto personu aizdevumi, ko pieteicējs nebija atmaksājis un kas atradās viņa rīcībā konkrētā periodā, ko tiesa vispār nav ņēmusi vērā. Pieteicēja iesniegtie pierādījumi pierāda, ka starp pieteicēju un aizdevējiem pastāvēja saistības, nodoms un vēlme noslēgts aizdevuma līgumu atbilstoši Civillikuma 1940.pantam.

[5.2] Pieteicējs aizņēmies naudas līdzekļus no fiziskām personām, lai segtu dažādus izdevumus, tostarp mājas būvniecību, ko apstiprināja arī liecinieki tiesas sēdē. Aizdevumi ņemti no fiziskām personām, jo šādiem aizdevumiem netika paredzēta procentu likme par sveša kapitāla lietošana, kā arī bankas aizdevumus pieteicējam neizsniegtu sakarā ar esošām kredītsaistībām.

[5.3] Tiesa nav vērtējusi pieteicēja skaidrojumus, tā vietā spriedumu balstījusi tikai uz Lēmumā minēto. Tas vien, ka lieciniekiem nav bijuši oficiāli ienākumi tādā apmērā, lai izsniegtu aizdevumu pieteicējam, nevar būt par pamatu, lai liecībām nepiešķirtu ticamību. Piemēram, lieciniekam /pers. U/ no 2003. līdz 2006.gadam vispār nebija ienākumi, tomēr ir maz ticams, ka šajā laikā lieciniekam tiešām nebija ienākumi. Līdz ar to tiesas konstatētais par naudas neesamību un šī lieciniekа mērķi konkrētos apstākļos aizdot naudu vērtējams kritiski. Turklāt pati tiesa atzinusi, ka aizdevuma devējiem, iespējams, bijuši kādi nereģistrēti ienākumi, par kuriem pieteicējs nezina un nevar pārbaudīt.

Tiesa nav pienācīgi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus un izvērtējusi pierādījumus atbilstoši APL 154.panta pirmajai daļai, tiesa pārkāpusi arī APL 247.panta pirmo un otro daļu, kā arī 241.panta piekto daļu.

[5.4] Apstāklis, ka personu paskaidrojumi nav iesniegti VID pieņemamā formā (notariāli neapliecināti), nevar būt par pamatu, lai šos pierādījumus nepieņemtu. Tiesa deva priekšroku audita veikšanas laikā iegūtajiem pierādījumiem, tajā pašā laikā, nopratinot lieciniekus, tiesa varēja pārbaudīt, vai šīs personas ir sniegušas iesniegtos paskaidrojumus un kādos apstākļos paskaidrojumi sniegti, ko tiesa nav darījusi.

[5.5] Tiesai bija jāpārbauda, vai VID piemērotā ienākuma aprēķina metode ir adekvāta konkrētajā situācijā. Tāpat tiesa nav argumentējusi to, ka apstāklis, ka pieteicēja darījumu identificēšanai izmantotas ziņas no kredītiestādes konta, nenozīmē, ka piemērota banku kontu kustības metode, pārkāpjot APL 241.panta piekto daļu.

[5.6] Pieteicējs kā fiziska persona nav saimnieciskās darbības veicējs un pārskaitījumus nav saņēmis saimnieciskās darbības ietvaros. Pieteicējs detaļas iegādājās par saviem personīgajiem līdzekļiem, bet vēlāk par šīm iegādātajām detaļām ar viņu norēķinājās uzņēmums avansa norēķina veidā. Tāpat no tiesas argumentācijas nav saprotams, kurus darījumus (ienākumus) tiesa vērtējusi kā tādus, kas veikti saistībā ar pieteicēja saimniecisko darbību un kuriem nav konstatēti ticami pierādījumi, ka tie nav saistīti ar profesionālo darbību. Arī šajā gadījumā tiesa ir pārkāpusi APL 251.panta piekto daļu; tiesai katrs darījums (ienākums) bija jāvērtē atsevišķi, lai neradītu šaubas par tās spriedumu.

[6] VID rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz

Lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus norādīts, ka vairāku personu vārdā pieteicējas iesniegtie paskaidrojumi vizuāli ir identiski (vienāda struktūra, burtu lielums, fonts), ir apšaubāms tas, ka personas, kuru vārdā paskaidrojumi sastādīti, tos veidojošas pašas. Uz to norāda liecinieku /pers. AT/ un /pers. AF/ liecības tiesā, kas satura ziņā atšķīrās no paskaidrojumā sniegtās informācijas, proti, par darījumu biežumu starp pieteicēju un /pers. AF/. Tāpat liecinieks /pers. BD/ liecināja, ka iesniegto viņa vārdā parakstīto paskaidrojumu nesastādīja viņš. Turklāt pieteicēja pārstāvei nebija šķēršļu tiesas sēdē uzdot konkrētus jautājumus lieciniekiem.

[7] Saskaņā ar APL 245. un 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[10] Pieteicējas apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus apgabaltiesa atzīst par nepamatotiem.

[10.1] Pirmās instances tiesa pamatoti spriedumā norādīja, ka atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta otrās daļas nosacījumiem VID ir tiesīgs noteikt nodokļu maksātāja ar nodokli apliekamo ienākumu un nodokļa summu uz aprēķinu pamata atbilstoši maksātāja īpašuma vērtības pieaugumam un VID rīcībā esošajām ziņām par maksātāja darbību (arī maksātāja darījumiem un ieņēmumiem no saimnieciskās darbības), un atbilstoši Noteikumu Nr.331 17.3.apakšpunktiem VID ienākuma aprēķinā var izmantot izdevumu metodi, ar kuru maksātāja apliekamais ienākums tiek aprēķināts kā kopējo izdevumu īpašumu iegādei, saimnieciskās darbības, kā arī personas dzīvesveida nodrošināšanai un maksātāja deklarēto ienākumu starpība.

No minētajām tiesību normām izriet VID tiesības izmantot visas tā rīcībā esošas ziņas par nodokļa maksātāja darbību, neliedzot, arī piemērojot izdevumu metodi, izmantot VID pieejamās ziņas par nodokļu maksātāja darbību, tostarp, iegūstot tās no finanšu iestādēm vai bankām.

[10.2] Pretēji pieteicēja ieskatam, apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa ir lietā ieguvusi pierādījumus, nopratinot lieciniekus, un ir vērtējusi liecinieku liecības, tomēr nepiešķīra ticamību naudas pārskaitījumu norādītajam mērķim – naudas aizdevums. Tiesa lieciniekus izsauca pēc pašas iniciatīvas un pieteicēja lūguma, un nevienu no pieteicēja lūgumiem par liecinieku izsaukšanu tiesa nenoraidīja, līdz ar to pieteicējs nepatiesi norāda, ka tiesa nepamatoti nav ieguvusi pierādījumus, ko varēja iegūt, nopratinot lieciniekus. Arī apgabaltiesai pieteicējs nav lūdzis izsaukt un nopratināt kādu konkrētu papildu liecinieku par apstākļiem, kas netika pārbaudīti lietā.

Apgabaltiesas ieskatā pirmās instances tiesas secinājumi gan par norādīto aizdevēju finansiālajām spējām neticami lielām vai ievērojamām naudas summām, gan par to, ka pašiem lieciniekiem nebija tādu līdzekļu, ko aizdot, un liecinieki paši naudu aizņēmās no citām personām vai arī no bankas, paši maksājot kredītprocentus, bet pieteicējam aizdeva naudu bez procentu maksājumiem, gan neapaļas naudas summas, ar lielu varbūtību norāda uz to, ka aiz šiem naudas pārskaitījumu darījumiem slēpās citi darījumi, nevis naudas aizdošana pieteicējam. Vērtējot minētos apstākļus kopsakarā ar virkni liecinieku norādīto, ka naudu pieteicējam maksājuši par darbiem saistībā ar gāzes katlu, par gāzes tīklu projektu, par detaļām, apgabaltiesa par pamatotu atzīst pirmās instances tiesas secinājumu, ka pieteicējam pārskaitītās naudas summas, par kurām pieteicējs neiesniedza ticamus pierādījumus par aizdevuma mērķi, ekonomisko pamatotību un aizdevēju iespēju aizdot šādas naudas summas, pieteicējam pārskaitītas viņa veiktās saimnieciskās darbības sakarā. Arī tas, ka aizdevēji vairākus gadus ir vienas un tās pašas vai saistītas personas (piemēram, /pers. AE/ 2009.gadā un /pers. BD/ 2010.gadā; /pers. AN/ un /pers. AP/ gan 2009., gan 2010.gadā), ar lielu varbūtību norāda uz kādām regulārām darbībām (piemēram, gāzes katlu apkope), par ko pieteicējs saņem atlīdzību. Ievērojot to, ka daļa personu – /pers. AN/, /pers. AF/, /pers. AB/ un /pers. E/ bija ar pieteicēju saistīto uzņēmumu (kur pieteicējs bija valdes loceklis vai valdes priekšsēdētājs) amatpersonas vai darbinieki, viņu sniegtās liecības nav atzīstamas par ticamām, jo viņi bija no pieteicēja tieši atkarīgas personas, un konkrētā satura liecības varēja sniegt nolūkā, lai pieteicējs panāktu viņam labvēlīgu rezultātu.

[10.3] Pieteicējs, norādot, ka pēc fizisko personu lūguma detaļas iegādājās par saviem personīgajiem līdzekļiem, bet vēlāk par šīm iegādātajām detaļām ar viņu norēķinājās uzņēmums avansa norēķina veidā, nav apgabaltiesai iesniedzis pierādījumus (piemēram, avansa norēķinus), kas apstiprinātu viņa norādītos apstākļus. Līdz ar to minētais pieteicēja apgalvojums nav pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt/pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2013.gada 16.janvāra lēmuma Nr.22.10/L-1562 atcelšanu daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	*(personiskais paraksts)*	K.Krastiņa
Tiesneses	*(personiskais paraksts)*	L.Vīnkalna
	(personiskais paraksts)	A.Zariņa